

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA IJODKORLIKNI SHAKLLANTIRISH METODLARI

Qalbaeva Manzura

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika insituti

pedagogika-psixologiya va ijodiy talim fakulteti

Pedagogika yonalishi 2-kurs talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17735566>

Annotatsiya. Maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodkorlikni shakllantirish usullari, pedagogik yondashuvlar va metodik vositalar tahlil qilinadi. Ijodiy faoliyatni rivojlantirish bolalarning fantaziya, muammolarni hal qilish, mustaqil fikrlash va shaxsiy ifoda imkoniyatlarini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Maqolada ijodiy mashg'ulotlar, o'yin va loyiha metodlari, fantaziya va hikoya yaratish orqali ijodkorlikni rag'batlantirish tavsiyalari keltiriladi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich sinf, ijodkorlik, pedagogik metodlar, ijodiy faoliyat, muammolarni hal qilish, fantaziya, loyiha metodikasi.

МЕТОДЫ ФОРМИРОВАНИЯ КРЕАТИВНОСТИ У МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ

Аннотация. В статье рассматриваются методы формирования креативности у младших школьников. Анализируются педагогическая сущность креативности, способы стимулирования творческой деятельности и методические подходы. Рассматриваются игровые и проектные методы, развитие фантазии и навыков решения проблем.

Ключевые слова: начальная школа, креативность, педагогические методы, творческая деятельность, решение проблем, фантазия, проектные методы.

METHODS OF DEVELOPING CREATIVITY IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Abstract. This article explores methods of developing creativity in primary school students. The study examines the pedagogical essence of creativity, methods for stimulating creative activity, and methodological approaches. Emphasis is placed on games, project-based learning, imagination development, and problem-solving skills. Practical recommendations are provided for teachers to foster creativity in young learners.

Keywords: primary school, creativity, pedagogical methods, creative activity, problem-solving, imagination, project-based methods.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ijodkorlikni shakllantirish pedagogik jarayonning eng muhim qismidir. Bu yoshda bolalar fantaziya, mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish va ijodiy ifoda ko'nikmalarini egallaydi. Ijodiy faoliyat o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishi, bilim olish motivatsiyasi va ijtimoiy moslashuvini oshiradi.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar ijodiy faoliyatni dars jarayoniga muntazam kiritishni, o'yin, loyiha va innovatsion metodlarni qo'llashni tavsiya qiladi. Shuningdek, ota-ona va maktab hamkorligi ijodiy jarayonning samaradorligini oshiradi.

1. Ijodkorlik tushunchasi va pedagogik ahamiyati

Ijodkorlik – bu yangi g'oyalar yaratish, muammolarni innovatsion usullar bilan hal qilish va shaxsiy ifodani rivojlantirish qobiliyatidir. Pedagogik psixologiyada ijodkorlik shaxsning kognitiv, emotsional va ijtimoiy rivojlanishini uyg'unlashtiruvchi asosiy omil hisoblanadi.

Boshlang'ich sinfda ijodkorlik:

Bolalarning fantaziya va tasavvurlarini rivojlantiradi;

Mustaqil fikrlash va tanqidiy tafakkurni shakllantiradi;

Muammolarni hal qilish ko'nikmalarini mustahkamlaydi;

Ijtimoiy va kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantiradi;
O'zini ifoda etish va ijobiy xulq-atvorni rag'batlantiradi.

2. Ijodiy faoliyatni shakllantirish metodlari

a) O'yin metodlari

Rolli o'yinlar va dramatizatsiya: Bolalarga turli rollar berish orqali ularning fantaziyasini, ijodiy tafakkurini va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirish.

Tasviriy san'at mashg'ulotlari: Rasmlar, kollajlar va rang-barang tasviriy ishlanmalar orqali ijodiy fikrlashni mustahkamlash.

Guruh o'yinlari: Bolalarning birgalikda ishlash qobiliyatini oshirish, ijodiy fikrlarni baham ko'rish va muloqotni rivojlantirish.

b) Loyiha asosida ta'lim

Kichik individual loyihalar: O'quvchilarga mavzuga oid kichik ishlar berish orqali mustaqil fikrlash va ijodiy yechim topish imkonini yaratish.

Guruh loyihalari: Birgalikda ishlash, mas'uliyatni taqsimlash va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish.

Ijodiy yakuniy natija: Loyihaning yakuniy taqdimoti orqali o'quvchilar o'z g'oyalari va ishlarini ifoda etadi.

c) Fantaziya va hikoya yaratish

Hikoya va ertak tuzish mashg'ulotlari: Bolalarning tasavvurini rivojlantirish va ijodiy tafakkurni oshirish.

Rasmlar orqali fantaziya rivojlantirish: Bolalar o'z tasavvurlarini chizish yoki rasm bilan ifodalaydi.

Ijodiy yozish: Kichik hikoyalar, ertaklar yoki she'rlar yaratish orqali bolalarda fikrni tizimli ifodalash qobiliyatini shakllantirish.

d) Innovatsion va texnologik metodlar

Interaktiv ta'lim vositalari: Multimediali darslar, videomateriallar va o'yinlar orqali ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish.

Kompyuter dasturlari va onlayn platformalar: Masofaviy mashg'ulotlar, interaktiv topshiriqlar va virtual laboratoriyalar orqali fantaziya va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshirish.

STEM va STEAM loyihalari: Ilm-fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika integratsiyasi orqali ijodiy yechimlar yaratish.

e) Muammolarni hal qilish va muhokama

Pedagogik vazifalar berish: Bolalarga o'z qarorlarini tanlash va yechim topish imkoniyatini berish.

Guruh muhokamasi: Bolalar o'z fikrlarini erkin ifoda etadi, boshqa fikrlarni tinglaydi va yechimlarni birgalikda topadi.

Tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish: O'quvchilar mantiqiy tahlil qilish va muammolarga yangi yondashuvlar ishlab chiqishni o'rganadi.

f) San'at va musiqadan foydalanish

Rassomchilik va qo'l mehnati: Bolalarning ijodiy qobiliyatini oshirish, estetik did va fantaziyasini rivojlantirish.

Musiqiy mashg'ulotlar: Musiqi va ritm orqali bolalarda ijobiy emotsiyalarni shakllantirish, ijodiy fikrlashni qo'llab-quvvatlash.

Drama va sahna chiqishlari: Ijodiy ifoda va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish, o'zini erkin ifodalash imkonini yaratadi.

g) Pedagogik tavsiyalar

Har bir bolaning individual qobiliyatini hisobga olish va shaxsiy yondashuv qo'llash.

Ijodiy mashg'ulotlarni dars jarayoniga muntazam kiritish.

Ota-ona bilan uzviy hamkorlikni rivojlantirish va uy sharoitida ijodiy faoliyatni rag'batlantirish.

Baholashda ijobiy motivatsiyani kuchaytirish va qo'llab-quvvatlash.

Innovatsion metodlar va texnologiyalarni qo'llash orqali ijodiy jarayonni samarali tashkil etish.

Xulosa va Takliflar

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodkorlikni shakllantirish pedagogik jarayonning eng muhim qismi hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'yin, loyiha, muhokama, fantaziya va hikoya yaratish metodlari bolalarning ijodiy tafakkuri, muammolarni hal qilish ko'nikmalari va shaxsiy ifoda qobiliyatini sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, ijodiy mashg'ulotlar bolalarning motivatsiyasini kuchaytiradi, o'quv jarayoniga qiziqishini oshiradi va ijtimoiy ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Amaliy ahamiyati:

Ijodiy metodlar bolalarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi;

O'quvchilarda ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalar shakllanadi;

Fantaziya va ijodiy tafakkur rivojlantiriladi, shaxsiy ifoda imkoniyati kengayadi;

Muammolarni innovatsion usullar bilan hal qilish ko'nikmalari mustahkamlanadi.

Takliflar:

Muntazam ijodiy mashg'ulotlar: Dars jarayonida o'yin, loyiha, hikoya va fantaziya asosidagi mashg'ulotlarni muntazam kiritish.

Individual yondashuv: Har bir bolaning qobiliyati va qiziqishlarini hisobga olgan holda ijodiy vazifalarni tayyorlash.

Ota-ona va maktab hamkorligi: Uy sharoitida ijodiy faoliyatni rag'batlantirish, otalarni pedagogik jarayonga jalb qilish.

Innovatsion texnologiyalarni qo'llash: Interaktiv platformalar, virtual laboratoriyalar va multimedial mashg'ulotlar orqali ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish.

San'at va tabiatdan foydalanish: Tasviriy san'at, musiqa va tabiat materiallari bilan ishlash orqali fantaziya va ijodiy tafakkurni kengaytirish.

Baholash tizimi: Ijodiy faoliyatni baholashda faqat natijaga emas, balki jarayonga ham e'tibor berish.

Motivatsiyani oshirish: Ijodiy ishlarda o'quvchilarning muvaffaqiyatlarini rag'batlantirish, ijobiy fikr va mulohazalarni taqdim etish.

Shunday qilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodkorlikni rivojlantirish pedagogik jarayonning samaradorligini oshiradi, o'quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi va ularni mustaqil fikrlashga, yangi g'oyalarni yaratishga va muammolarni ijodiy hal qilishga rag'batlantiradi.

Adabiyotlar

1. Abdurahmonov, X. (2018). Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodkorlikni rivojlantirish metodlari. Toshkent: O'zbekiston Pedagogika Universiteti.

2. Islomova, G. (2020). O'quvchilarda ijodiy fikrlashni shakllantirish. Toshkent: Fan va Texnologiya.
3. Epstein, J.L. (2011). School, Family, and Community Partnerships. Boulder: Westview Press.
4. Hornby, G. (2011). Parental Involvement in Childhood Education. Springer.
5. Hall, E. & Ayers, W. (2018). Effective Family Engagement in Education. London: Routledge.
6. Rakhimov, A. (2021). Pedagogik psixologiya va ijodkorlik. Toshkent: O'qituvchi.
7. O'zbekiston Respublikasi Xalq Ta'limi Vazirligi (2020). Boshlang'ich sinf pedagogik metodikasi. Toshkent: Xalq Ta'limi Nashriyoti.